

„Soča“ izhaja vsak petek in velja
s pošto prejemana ali v Gorici na dom
pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „po-
slanicah“ se plačuje za navadno trislop-
no vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za več črke po prostoru.

SOČA

Glasiło slovenskega političnega društva goriškega za branbo narodnih pravic.

Posamezne številke se dobivajo po
10 soldov v Gorici v tobakarnici v go-
spski ulici blizu „treh kron“, in
na starem trgu. — v Trstu v tobakarni-
ci „Via della caserma 60“.

Dopisi in naročnine naj se blagovo-
lino pošiljajo uredništvu „Soča“ v Gori-
ci Via del Giardino V. Zoratti-jesti hla
II. nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj
se blagovoljno frankujejo. — Delalci
in drugim nepremojnim se naročnina
zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Naš deželni zbor.

IV.

Ako bi hoteli prerešeti, bodisi tudi le na de-
belem situ, vse posamezne predmete, s katerimi se
je bavil naš deželni zbor v letošnji sesiji, morali bi
razpravo zategniti do po novem letu; tega pa nikakor
ne maramo. Za to naj omenimo le še važnejših stvari;
mogoče da bomo imeli še v prihodnjem letu priliko,
o drugih govoriti, katere, akopram morda ne zadevajo
naj imenitnejših deželnih interesov, so pa vendar še
zadosta zanimive, da se domače časnikaštvo ž njimi
peča.

Izmed načrtov postav, ki jih je sprejel letos de-
želni zbor, vtegne biti najpomembnejši oni, po kate-
rem se imajo vvesti nekatere spremembe v deželne
postavbe zastran razvrščenja ljudskih učiteljev in nji-
hovih plač.

Po dosedANJI postavi so razvrščene šolske občine
glede učiteljskih plač v štiri vrste in to z ozirom na
poprečne cene za življenje najpotrebnejših reči in na
druge krajne okoliščnosti. V občinah prve vrste dobi-
vajo učitelji po 600 gld. letne plače in po tem od
vrste do vrste po 100 gld. manj. — Po novi postavi pa,
katera bo skoro gotovo potrjena, ker se merodajni
krogi, — kolikor je znano, vjemajo z dotičnimi načeli
ne bodo več občine, ampak bodo učitelji razvrščeni v
tri plačne razrede, s plačami po 600, 500 in 400 gl.
kakoršne se bile poprej odmerjene učiteljem prvih
treh plačnih vrst, a z vtesnjenimi opravičnimi pri-
kladami za nadučitelje ali vodje. — Moder namen te
naredbe meri na to, da se dobre učiteljske moči ko-
likor mogoče dolgo ohranijo na istem mestu, kar je
šoli gotovo v veliko korist. Po sedANJI postavi so se
učitelji, kar je naravno, potezali, da so iz občine ni-
že vrste brz ko brz prestopali v občine više vrste;
iz tega so nastajale vedne spremembe in ne samo to,
ampak manjše občine, kder ima ljudstvo naj več po-
trebo izdatnega poduka, so dobivale vedno začetnike
ali pa ravnejše učiteljske moči, mej tem ko so se v
občinah, kder so dva-ali večrazredne šole in je te-
daj več učiteljev, imele tudi sposobnejše moči. V enem
in drugem oziru ne more biti taka uravnava v pro-
sneh ljudskemu šolstvu. Zato smemo zadovoljno po-
zdravljati načelo, na katero se naslanjajo letos sklenje-
ne naredbe. Le kar se prikrašanja učiteljskih dohod-
kov tiče, ne moremo, akopram morda v nasprotju z
občnim menjenjem naših davkoplačevalcev, pritrjevati
deželnozbornemu sklepu. — Državni uradnik najnižje

plačne vrste dobiva večjo plačo od ljudskega učitelja
najviše plačne vrste. Pa ne samo to, ampak posebno
razlog, da so v drugih deželah, kakor v Trstu in oko-
lici, na Štajerskem in drugod učiteljem povsod večji
dohodki odkazani, kakor pri nas, privaja nas do skle-
pa, da prevelika varčnost pri določevanju učiteljskih
plač je pri nas tem manj na pravem mestu, ker silno
potrebujemo lepega števila dobrih učiteljskih moči,
ako nečemo, da bo kulturno stanje naše dežele daleč
zaostajalo za onim drugih dežel. Učiteljski stan je
težaven; to so uže stari Rimljani spoznavali. „Quem
dii odere, poedagogum fecere“ je bil njih rek, ki tudi
dan danes ni zgubil veljave. Gotovo je veliko teže
otroke podučevati, nego v uradih opravljati navadna
mehanična dela, kakoršna so odkazana nižim držav.
uradnikom s 750 gl. in višjo plačo. In dokler ostane
tako varčno priskrbljeno za ljudske učitelje, bodo le
odpadki srednjih šol v učiteljska cepali in kar se bo
od teh boljšega izgojilo, jo pobriše v tržaško okolico,
ali na južni Štajer ali tudi raje med Nemce s trebu-
hom za boljšim kruhom — naši deželi pa ostanejo sme-
ti. Res je sicer, da se naše deželne finance ne mo-
rejo ponašati z obilnostjo; enako res je tudi, da naše
posestvo in obrtnija ne prenašata lahko velikih do-
klad, — a enako resnično je pa tudi narodno-gospo-
darstveno načelo, da so davki tedaj opravičeni, kedar
se nalagajo za take stroške, kateri so v svojih nasled-
kih plodonosni. — In od katerih davkov si moremo pač
pričakovati gotovejšega in obilnejšega sadu, nego od
onih, ki se nalagajo za namene ljudskega poduka? —

Z načrtom postav, ki je obveljal v pretek. sesi-
ji zastran vpeljave šolske davščine od zapuščin, ustvar-
il je zbor izdaten vir dohodkov penzijskemu zalogu,
iz katerega bodo dobivali ljudski učitelji ali njih za-
puščene družine postavne pokojnine in preskrbnine.

Postavi zastran varstva divjačine in o čebelarstvu
niste posebno pomenljivi; zadnji bi se dal lahko na-
slov: postava, s katero se daje županom oblast, če-
belorejo zatirati. Kakor slišimo, nameravajo naši
gorški čebelarjevi in tudi nekateri v Goriški okolici
vlado prositi, naj nikar ne predloži načrta postavbe
cesarski sankciji.

Slednjič je sprejel zbor 16 načrtov postav za-
stran razdelitve občinskih zemljišč v posameznih ob-
činah Goriške grofije; večinoma so jih podale Kraške
občine. Gledé teh bi bilo pač želeli, da ne zbrusijo

*) Ker ne vemo, ali se s temi nazori o učiteljskih do-
hodkih vjema polit. društvo „Sloga“, kojemu je naš list gla-
silo, objavljamo jih kot zasebno menjenje pisateljevo.

Op. ured.

vladni referenti nad njimi svoje birokratične bistro-
umnosti — ter jih morda, če staknejo v njih kako for-
malno, malenkostno pomanjkljivost — v novo obravnavo
povrnejo.

Naj bodo preverjeni, da se občine pri dejanskem
razdeljevanji svojih pašnikov sicer naslanjajo na na-
čela, ki so ustanovljena po dotični postavi, — da ga pa
ni zemljemerca, kateri bi vse nadrobne določbe takih
postav do pičice izvedel. — Razdelitev občinskih pašni-
kov je pa posebno na Krasu prekoristna in potrebna
ter bo stokrat več izdala in veliko hitreje ozelenela
gola Kraška rebra, kakor vsi v teoriji mnogo obetajoči
— a v praksi nečimurni eksperimenti, s katerimi se
vladni organi z mikroskopičnim uspehom trudijo po-
gostiti sivi Kras.

Ostaja nam še govoriti o preuravnavi naše de-
želne kmetijske šole — kakoršna je obveljala v pred-
zadnji seji letošnjega zborovanja. S tem predmetom
končamo prihodnjič svoj kritični pregled deželnozbor-
skega delovanja.

Dopisi.

V Gorici 13. decembra. (Slabi časi in emigra-
cija; — Gorica liče denarja; — patrijotičen koncert;
— in kozmopolitizem.) Veliki in mali posestniki,
lastniki in zakupniki, rokodelci in delavci vsi tožijo,
da se jim trda godi, kakor uže dávno ne. In kaj bi
ne? saj je skoro videti, kakor bi se bili narava in
postava zarotili zoper naše kmetijstvo, — obrtnika pa
vedno tudi doseza šiba, katera kmata tepe. — Trta-
bolezen se je v nekaterih vinorejskih krajih popolno-
ma vdomačila, letos se je pa tudi v takih legah po-
kazala, kder je do zdaj še ni bilo. Razumen vino-
rejec se jej je sicer z žveplom v bran postavil, a ne-
ugodne vremenske in druge razmere so vendar do-
bremu uspehu mnogo ukratile. Zivalske bolezni, ne-
uspešna sviloreja, so se zraven tega pridružile — ele-
mentarnim neugodam, ki so bile posebno letos od
zgodnje pomladi do pozne jeseni na dnevnem redu,
najprej zmrzal, potem riža ali palež, kasneje toča —
ki je se svojo pokončevalno silo skoro vse deželne o-
kraje obiskala in ogromno škodo napravila in slednjič
plohe in povodnji brez konca in kraja. Nasledkov
teh neugod nam ni treba slikati, kmet jih hudo ob-
čuti in za njim vsi drugi, ki od kmata kaj potrebua-
jemo. V boleznih in elementarnih neugodah tiči zarota
narave. V davkih pa, ki so uže sami na sebi veliki,

LISTEK.

Pravopisne opazke.

(dalje)

V pomenu si beremo k'dar pred bi n. pr.:
Dalm. Jan. 19. A: „Ti bi neimel obene oblasti čez
mene, k'dar bi taista tebi nebila dana od ozgoraj
doli“. Zdaj: „k' bi ti ne bila dana itd.“ Pri Schön-
leubnu se glasi to mesto: „Ti bi neimel obene oblasti
čez mene, k'dar bi tebi nebilo danu od zgoraj doli“.
— Matija Kastelec piše leta 1684. v knjižici „Nebe-
ški cilj“ n. pr. str. 261: „Kadar vbuštvu inu bolézni
inu druge riči, katere ti hude imenuješ, bi mogle se
stabo z' besedami pogovarjati, bi na tebe dreznjale
inu bi djale.“ Zdaj bi rekli: „K' bi se mogle ubo-
štvo in boleznin in druge reči, k'tere ti hude imenu-
ješ, z besedami pogovarjati s tabo, bi godrnjale na-te
in bi djale“. — Tako: kadar bi pišeta tudi še p.
Janez od sv. Križa in p. Rogerij iz Ljubljane.

Ali besedica k'dar, k'd'r se je uže v 17. in
znabiti celo uže v 18. stoletju sem ter tje za-
čela krčiti v k'r. Tako piše Kastelec v „Bra-
tovskih bukvicah sv. roženkranca“ str. 311: „gorjé
inu vé bi bilu nam; k'dar bi nas hotil pravičnu

soditi po našim djanju, inu k'er bi nam okratil nje-
gove neizgruntane milosti.“ Tukaj stoji gotovo k'er
bi namestu k'dar bi za sadanje k' bi. Mogoče,
da je uže pri Dalmatinu besedica k'er v nekaterih
redkih primerih tako razlagati, postavim V. Moz. 4.
B: „na ta dan, ker je Gospud iz ognja na tej gorri
Horeb z' vami govuril“. Vrjetneje pa se mi vendar le
zdi, da je k'er tudi tukaj — k'ir t. j. naš sadanji
ki. Japelj ima na tem mestu: „na ta dan, kadar“ —
naša nova prestava pa: „ta dan, ko“ —. Popolnoma
okršeno, kakor je dan današnji v navadi, pa nahajamo
besedico k'dar še le v začetku prejšnjega stoletja
pri p. Hipolitu, in sicer le pred bi v pogojnih stav-
kih. P. Hipolit namreč piše, kar je nam znano, prvi
leta 1719. v svojej prostavi Tomaža Kempčana n. pr.
str. 56: „Mi bi mogli veliku več miru imeti, k'e bi
se mi z' drugih ljudi beséjdu inu djanja nekumráli“;
str. 193: „Jezus bi rad hotel p'er tebi stanovati, k'e
bi se ti mogel od vsih stvari odločiti“. — V knjižici
„Kratki zapopadek kristianskiga navuka od Roberta
Bellarmina“, ki je bila tiskana v Ljubljani ob času
papeža Benedikta XIII., tedaj mej leti 1724 in 1730,
beremo k'e (— k') ravno tako le pred bi, n. pr. str.
78: „K'e b'e eden ne vedal gvišnu štivenje svo-
jih grehov, koku se ima od taistih obtožit?“ — Tako
se rabi v Tomažu Kempčanu „dveh mašnikov petrinar-
jev in fajmoštrov z gorenske Kranjske strani“ tiska-

nem v Ljubljani 1745. in na dalje tudi v postnih pri-
digah leta 1757. v Meknahi pridiganih k'e le pred
bi; sicer pa stoji v tem rokopisu, ki je interesanten
tudi zaradi nekega posebnega, kar vem, v nobenej ti-
skanej knjigi ne rabljenega pravopisa, prav pogosto
k'ir, t. j. menda k'r, namestu k'dar, k'd'r, n.
pr. II. prid. str. 2: „ta preuzetni meni, de je kej sam
od sebe, k'ir vender nič ni“, str. 3: „al k'ir sim si
nar mejn domišlivo, mi je ta smert na enkrat vse
oduzela“. — Proti koncu prejšnjega stoletja, zlasti o
p. Markovem času, pa se tudi uže v pomenu quum
navadno piše k' ali k'e za staro k'dar, in ne le to,
temuč tudi k'ir quod, qui, quae, quod je zgubil svoj
r in se piše k' ali k'e. Prva knjižica, ki nam kaže
to zdaj navadno izreko je, ako letno število 1740 ré
zlagano, koroška „Duhouna branua“. Tu beremo na
str. 24: „K' so tu sturli, ni obeden več na kugi u-
merou“ — tu stoji k' za k'dar — „škofi inu dru-
gi kuošteršči ta viši, k' so rat deržali“ — tu stoji
k' za k'ir. Take piše sploh tudi p. Marka, n. pr.
v Cupikovih pridigah str. 217: „Jezus je te hlebe uzel,
inu, k'e je bil zahvalo dal, nje je tem okrogsedečem
delil — tu stoji k'e za k'dar quum — str. 74: „Tok
se tedej tudi neč več čuditi nasmemu, k'e tudi Buh
teiste, katire otše na visoke štable v nebesah pouzdig-
neti, zdej iz križami, ravami inu nadlugami aruvati
inu vojskuvati pustj“ — tu stoji k'e za k'ir quod.

pa se še veliko više kopičijo po vojnih, deželnih, šolskih, cestnih in občinskih dokladah in davščinah, dalje v datnih eksekutorjih, ki se ne smejo mnogo brigati za slabe letine in druge kmetijske mizerije, v nerednih hipotekarnih razmerah, v svobodnem oduštvu i. t. d. pa tiči zarota postave. Uboga para — bodi velik posestnik ali reven kmetič — je obema na milost in nemilost izročena. In ker milosti ni, ali je vsaj le izvanredna, lotile so se mnogih kmetovalcev skoro obupne misli, ki so v mnogih uže do sklepa in v nekaterih tudi do izvršitve dozorele: Mnogo družin se je odpravilo v južno Ameriko; nekatere so uže tam — in sicer v Argentinski provinciji, — druge so na potu in tretje se še odpravljajo. Posebno iz naše Furlanije se je izselilo mnogo kolonov in sicer do konca oktobra 72 družin broječih nad 400 oseb, med temi je 342 oseb stopilo iz državne zveze, 59 pa jih je še ohranilo avstrijsko državljanstvo. Pa tudi iz naših Brd se je izselila katera družina in na Kanalkem se tudi razodeva enaka namera. Pomenljivo je, da si ni težko uginiti nagibov, da se posebno koloni ali gospodski kmetje naglo vnamajo za emigracijo. Naši gospodje veliki posestniki v Furlaniji in nekateri tudi v slovenskem delu dežele se ponajbolj sicer večinoma s inteligencijo in s kapitalom; — ali se smejo pa tudi s sramom za svoje podložne kmete ponasati, to je drugo vprašanje, na katero rezultati dosedanje emigracije na Goriškem kaj neugodno odgovarjajo. V to svojo sodbo pa ne pritežemo izključno vseh gospodarjev, ker vemo, da je več takih, kateri ne samo človekoljubno, ampak prav ljubeznjivo ravnaajo s svojimi kmeti. A tem takim ne pobegajo njihovi koloni v Ameriko, ampak se jih zvesto drže in ravno za to sklepamo, da je trdosrčnost mnogih drugih zelo kriva, da se njihovi koloni izseljujejo.

Kako sleparski agenti nevedno ljudstvo za emigracijo segrevajo, koliko težav in nadlog čaka izseljence na dolgem potu in koliko več se unstran morja v obljubljeni deželi; koliko ogoljufanih družin se je uže domov vrnilo v največji revščini in koliko jih je tam poginilo, ker se niso mogle vrniti, — o vsem tem smo uže o svojem času obširno pisali; danes polagamo le še čast. duhovščini in vsem uplivnim osebam na srce, naj svoje ljudi — ki se morda s kakimi agenti v Italiji zaradi izselitve pogajajo — opozorijo in svarijo, da ne zabredejo v veliko nesrečo. Naš mestni zastop skrbi, kako bi unificiral svoje dolgeve; v ta namen se je podal te dni gospod župan dr. Deperis na Dunaj, da bi se s kako banko pogajal zaradi posojila 300.000 gold. V enakem namenu je bil uže enkrat župan v glavnem mestu — a takrat mu je namera izpodletela, ker ni bilo banki, kakor pravijo, novo pokopališče in kar je še za hipoteko po-

*) Prva agenta, pri katerih so se naši deželani zaradi izselitve oglašali, sta bila: Modesti Jakob v Vidmu in Alojzij Talotti v Campoformio; k zadnjemu, ki je bil kot skrivni agent uže večkrat kaznovan, so posebno naši Brici hodili. — Sedanja agenta pa sta neki Denardo, zemljemerec v Claujano (paujejo ga tudi „notarja“) in učitelj v Jalmico. Oba sta skrivna agenta in ker nimata nobene pravice za svoje poslovanje, je prav lahko mogoče, da opeharita one nevedne, kateri jim izročujejo denar za potne stroške. Uže močno znižana taksa od 180 lir, kolikor se je s početka plačevalo, do 15 ali celo 10 lir, kolikor zdaj tirjajo od vsake osebe, vtrjuje ta opravilni sum. Op. ured.

Ravno tako, dasi v ostalem nikakor ne po Markovo, je pisano tudi v molitevnih knjižici „Hitra inu glatka pot proti nebesam, Mährburg 1770“. Natisnjena pa je bila ta knjižica uže prej nekoliko krat v Ljubljani. Še v našem stoletju je tako pisal p. Paškal v svojih pridigah leta 1814 izdanih. Drugi pa so se te pisave ogibali, zlasti uže Japelj in njegovi pomočniki pri prestavljanju svetega pisma. Oni pišejo za quum menda le kadar, pred bi pa le aku. Tako se je besedice k', mislim, nalašč ogibal tudi Gorjup v knjigi „Cirkounu leitu, Labaci 1770.“ On piše vedno a ku bi le uže skoraj na koncu str. 423. mu je ušlo enkrat k e bi. Tudi Kopitar ima v svojej slovnici mej veznika na str. 382. pod naslovom „Bedingende, Conditionales“ le: a k o bi, č e bi, ne pa k o bi ali k e bi, dasiravno navaja na str. 120. iz Basarjevih pridig stavek: „k e b e se dva pravdala“. Kopitarja se drži Vodnik v svojej „Pismenosti“, in tudi drugod ne piše menda nikjer k' bi ali k e bi, tudi ne k o bi. Sicer pa piše k' ali k i za k' dar; n. pr.

„Ze močen na morju
Ilirjan je bil,
K' se ladie tesat
Je Rimic učil.“

(Ilirja oživljena.)
„Un dan lih opolnōči,
Na neb' ki Burovž kermi
Ob voje malga Voza,
Ki vse glaseče stvari
So trudne pozaspale,
Ljubēzen butat pride
Zapabe mojih duri.“

(Anakr. III.)

M. Ravnikar je prvi, kar je meni znano, ki je začel pisati napačne k' bi namestu k' bi (k e bi);

njujal, zadostna garancija. Krah je zmordil dunajske borzijance, da jim ne gre več denar izpod rok, če niso od vseh strani dobro zavarovani. Ali pa hodijo naši mestni očetje, tako previdno po denar na posodo, kakor ga denarni zavodi previdno posojujejo, tega ne vemo — a toliko vendar lahko rečemo, da letošnje reve in težave, ki se jasno razodevajo v vseh vrstah tukajšnjih davkoplačevalcev, ne opravičujejo nikakor izvanrednih stroškov za take javne stavbe in naprave, ki niso prav potrebne, in da, če je v gospodarskem oziru razumno, da se mestni dolgovi v ene roke združijo, ni pa nikakor previdno, da se ob enem tudi množe. Kakor smo zgoraj razložili, živimo v preslabih časih, nego bi imeli za luksuz skrbeti.

Tukajšnje pevsko društvo „Gesangsverein“ je napravilo preteklo saboto v veliki dvorani društva „Concordia“ velik koncert na korist ubogim družinam rezervistov in ranjencem. Patrijotični namen je privabil prav mnogo obiskovalcev, seveda tudi odlične gospode; dohodka je nad 500 gold. Program se je po poročilih tukajšnjih italijanskih listov prav izvrstno izvršil. Društvo „Gesangsverein“ se je do zdaj vedno ponasalo s svojim kozmopolitizmom, — v istini so pri vajah in produkcijah vedno sodelovali pevci vseh treh v Gorici živečih narodnosti, véci je bil celo pevodja Slovenec in pri vsaki javni produkciji ali zabavi je bil mej nemške in italijanske zборе tudi kak slovenski vrščin. Seveda je ostal pri vsem tem narodni značaj društva nemški. Pri zadnjem koncertu pa sta kolikor vabilo, toliko program popolnoma prezirala Slovence, dasi so tudi pri tej priliki nekateri naših najboljših pevcev zaradi patrijotičnega namena sodelovali. Mi ne razumemo prav, od kod to izvira: ali iz gole brezskrbnosti, ali iz premišljene brezobzirnosti proti nam Slovincem; vsakakor si hočemo ta čin nemškega kozmopolitizma zapomniti.

Iz Goriške okolice 11. dec. (Izv. dop.) (Slovensko barbarstvo.)

„Moniteur“ Goriških Italijančev, „L'Isonzo“, pripoveduje, mej svojimi raznimi vesti v st. 213. pod naslovom „Štandreški Bošnjaki“ prav pikantno vest, kako so Štandreški možje grozovito ravnali s svojim rojakom Jožefom Brajnikom, kateri je, izpuščen iz Goriškega mestnega zapora pretekli teden domov prišel. Mej drugim pravi, da mu je neki podžupan s svojimi pajdaši obleko z života strgal in da so na to nagemu, kakor je bil Adam, predno je jabelko zagriznil, roki na hrbet privezali in ga v mrzlo noč zagnali. V Gorici, kamor je Br. v takem stanju prišel, ga je nek finančni stražnik s svojim plaščem ognil in ker ga niso hoteli usmiljeni bratje pod svojo streho vzeti, izročil ga je mestni policiji, katera je po tem za-nj priskrbela.

Zdaj naj povemo mi, kar smo o tej stvari iz zanesljivega vira pozvedeli. J. Brajnik je znan klatež, kateri se, dasi ne prostovoljno, vendar pogostoma zastoj vozi — kot potiranec ali po domače „šubar.“ V zadnjem času si je tudi novo avstrijsko deželo ogledaval; a najbrže mu ni Bosenski zrak dobro teknil, kmalu se je hoté ali nehoté vrnil in preteklo sredo ali četrtek je uže zastoj sedel na Goriškem magistratu. Ko je bila njegova pristojnost uradno potrjena, odpovedali so mu na magistratu prosto stano-

n. pr. „Kako bi bilo žalostno, k o bi bil clo sam kdo na svetlu!“ (Zgodbe sv. pisma, I. str. 9.) — „Kaj k o bi vsi ljudje take vse božje, lepe inu dobrotne navdke prav spoštvali! Kaj k o bi jih deržali!“ (II. str. 145.) — „K o ga zamoklo butiti slišijo, je vse po zberalsu stréla preletéla.“ (IV. str. 244.) — Metelko ima v slovnici str. 163. id. zraven k o b' še tudi k', b'; v basnih na koncu slovnice pa piše le k o b'. Te pisave se drže tudi njegovi nasledovci in na dalje vsi slovenski pisatelji do današnjega dne. Celo Podgorski v spisu „o členkih“ v Novicah leta 1862. str. 415. besedice k' ne jasno in natančno ločil od k o in k i. Od poslednje se po sadanjej navadnej izreki res ne loči več, še zmirom pa se od prve; v pisanju se je pa nasproti razloček mej k i in k' ohranil, zgubil pa, kakor smo videli, mej k' in k o.

Besedica k o je skržena iz kakor, ali prav za prav kak'r ali kok'r, in se izgovarja ali z razločnim o, k o k a (po Dolenskem) z u: k u. Trubar piše navadno k o k e r, Dalmatin navadno kakōr (t. j. k a k' r); k o ali k u pa je ob njihovem času še popolnoma neznan besedica. Prvič mislim da se bere k u v Kastelčevih „Bratovskih bukvicah sv. roženkranca“ v pesmi: „Jezus sladak je tvoj spomin“. Kitića 21. te pesmi (str. 404.) se namreč glasi:

„Jest od lubēzi ne nehām,
K u lih do smērti se upēhām,
V leti lubēzni k u umērmem,
Sai jest u' Jezusa verujem.“

In 27. kitića (str. 405.):

„Kar sam Jezus mi govory,
Š' tēm mi sērcē močnu gory,
Vinēr ne postanem pepēl,
K u več gorym vēč sim vesel.“

vanje in v petek popoldne je uže naklonil čast svojega pohoda svoji rojstni vasi. Ker so mu novci pošli, je zastavil uro za dva goldinarja, katera je do sedmih soldov z nekim bratcem v domači krčmi pri M. Nanutu zapil. Uže pozno v noči hoče domov v svojo rojstno hišo; toda ta je v zakup dana rezervistu, kateri je od Bosenske okupacije domov prišel in zdaj bolan leži. Ker mu ta ne mara odpreti, začne Br. v svoji vinski navdušenosti strašno razsajati in groziti, da zažge očetovo hišo in še katero drugo. V tem ga obstopijo 4 možje ter pokličejo njegovega brata, ki je v St. Andrežu v službi, da bi ga pomiril. Brat pride — a namesto da bi kaj opravil, jih mora še prijemati in slednjic ga celo zdivjačeni brat v lužo zavali. Nastopi občinski zastopnik B. in veli divjaka k županu gnati. Ta pa ves razkačen začne s a m o bleko raz sebe trgati. Predno pridejo do županove hiše, je Br. uže ves nag, dasi ga ni nikdo taknil. Ker je Br. grozil, da hoče očetovo in „pekovo“ hišo sežgati, ukaže župan, naj se mu roki zvežeta in naj se potem prihrani v občinski hiši, da se naslednji dan izroči pravici. A ko hočejo možje jetnika v občinsko hišo gnati, se jim zmolzne, ter jo nag in zvezan pobriše proti Gorici. Kar se je pozneje zgodilo, to je povedal „L'Isonzo“ ali resnično, ali ne, nam malo mar. Le to smo hoteli dognati, da je klatež v domači vasi to našel, kar je sam hotel — in da je le za to v najpoletnejši Adamovi obleki v Gorico prihitel, ker ga je v St. Andrežu vinski-vročinska bolezen gnala, da je zimsko obleko s a m raz sebe strgal.

„L'Isonzo“ je vsakrat nagel, kadar more iz polne pesti razsipati poper svoje duhovnosti, da sramoti Slovence; za divjo surovest, katero razpasuje Goriška poulična „j-unesse doree“ nad našimi mirnimi kmeti, kedarkoli prihajajo v mesto, pa nema noben graje. Včeraj smo na pr. videli, kako je cel trop odraslih postopačev na naše kmete prežil, ki so prihajali iz živinskega trga in kako so vsacega posebej ne samo s trdmi kepami, ampak tudi s celimi sneženimi kupi obsipali. Kmetje so se nevoljno otesali ter šli mirno svojim potem — in pobalini so ravno tako mirno, od nikogar moteni junaške čine svoje mestne ohikanosti nadaljevali. To se je godilo na razpotji pred vhodom v Prestavo; pa tudi na Korenji so se mestni paglavci s kepanjem naših kmetov prav veselo zabavljali. Mestni policaji nemajo oči za otroke — morajo pač odrasle deklet okoli vodnjakov stražiti. In koliko bi se dalo se o takih in enakih neprilicnostih pisati, — a to bi se pravilo magistrat sramotiti. K čemu, ko je vendar priležnejše pred tujim pragom pometati?

Iz Trsta 12. dec. 1878. (Izv. dop.) (Dve patrijotični demonstraciji.) Sopot Vam imam o jako važnih dogodkih sporočiti. Trst je postal zadnje čase najzanimivejše mesto v Avstriji; demonstracija sledi demonstraciji, izbiva se tukaj klin s klinom; a na koncu se nijsmo, po mojem mnenju je to še le začetek; glavni prizori se morajo še le goditi. — Znano je, da naš magistrat nij dovolil 500 gld. za sprejem domačega bataljona; ko je cesar razpustil mestni zbor, so se pa gospodje tako prestrašili, da so v delegaciji sklenili, podariti onih 500 gld. ubogim vojakom 4. bataljona; nesel jih je župan namestniku; a ta jih je odbil rekoč: „nobeden vojak nij revež.“

Poslej je župan poslal enega mestnega uradnika k poveljniku omenjenega bataljona, da sprejme in razdeli denar mej vojake; a poveljnik ga je poslal, od koder je prišel; vidi se iz tega, da gospodje zdaj sami vidijo, da so šli predaleč.

Največa demonstracija proti lahonskemu starešinstvu se je pa izvišla še le 5. t. m., ko je namreč došel domač bataljon. Uže predvečer zbralo se je na glavnem trgu pred magistratom ljudi na tisoče, ki so upili: „abbasso il Municipio fuori gli Italiani, Zivio Austria, Zivio Slovenci!“ itd.

5. t. m. pa se je na vse jutro sopet zbralo ljudstvo na velikem trgu in čakalo, da dojde bataljon. Točno ob 8 uri primarsirajo vojaki in se razprostrejo tako, da je ves bataljon gledal proti magistratu, ki je bil ves okinčan in tako tudi druge hiše na velikem trgu.

Predsednik komiteja za sprejem nagovoril je poveljnika in mu izročil lavorjev venec; po tem se je svirala ces. himna, vojaki so prezentirali, ljudstvo pa je začelo klicati gromovito „Zivio“ in „Evviva Austria.“ — Z velikega trga so se podali vojaki po glavnih ulicah v veliko kasarno, kder jih je patrijotični komité dobro pogostil s pivom in raznimi jedili. — Ker so ljudstvu dovolili vhod na dvorišče kasarne, se je tam v kratkem času zbrala taka množica da je bilo veliko dvorišče, večje nego vaš „Travnik“ (ne zamerite, gosp. Isonzo) skoro polno; tam je bilo objemanje polubavanje in občno radovanje, godba pa je vmes veselo svirala.

Popoldne ob 2. uri odmarširal je bataljon v „Boschetto“, tam je bila, nalašč napravljena lesena lopa, v kateri je čakal vojaše obed; nad 70 hektolitrov piva, 25 do 30 hektolitrov vina, več telet, itd. podarili so patrijotje za to gostijo. — Svirala je godba in pozdravili so tam vojaše tudi naši okoličani. — Po obedu začele so napitnice na cesarja, na vojake, ki so Bosno osvobodili itd., posebno zanimivo sta govorila en Slo-

venec in en Hrvat, povdarja, da so slovanski polki največ k zmagi pripomogli.

Ob 6. uri zvečer vrnili so se vojaki sopen v kasarno; spremljala jih je množica kakih 10000 ljudi vsake vrste; mej godbo slišalo se je ogromno vpitje „Evviva Austria“, „Živio Filipovič“, „Živio Nabergoj, fuori gli Italiani, abbasso con quei ca... del Municipio itd.“ To Vam je bilo kričanje, kakor v začetku kake revolucije in iz bojazni poskrili so se bili vsi židje in Italijanci; kaj tacega v Trstu nij bilo uže dolgo. — Posebno zanimivo je pa to, da so mali fantiči, babice in težaki vedno le „Živio“ kričali; ta klic je letos v Trstu prav domač postal, sliši ga vedno na vsakem oglu.

Ko so bili vojaki doma, po tem še le je začel pravi „durnidaj“. — Ljudstvo je vrelo na veliki trg in tam ponovilo v še večem stilu demonstracije od predvečera; nekateri so bili tako razkačeni, da bi bili kar municipij naskočili, ako ne bi bilo policije pri rokah; — še le kesno v noči je bilo mogoče razkropiti vso to ogromno množico. Razkačenost na lahone je v vseh krogih tako velika, da bi po mojem mnenju vlada morala porabiti ugoden čas, da razpiše nove volitve. Ljudstvo je razkačeno na mestne očete, posebno pa zaradi tega, ker so nov davek od stanovanj sklenili in sopen votirali 30.000 za študije, kako bi se voda Reka pripravila v Trst; te študije stanejo uže čez 100.000 gl. in so same gole pojedarije. To vse ljudstvo ve in zdaj na glas vpije.

Poročati pa Vam imam tudi o sprejemu vojskovodje Filipoviča v Trstu. Došel je s parobrodom „Andreas Hoffer“ predvečerjem ob 1 uri popoldne v Trst; na „molo St. Carlo“ čakali so ga zastopniki oblasti, mnogi generali, gospodje od patrijotičnega komiteja in ljudstva sopen na tisoče. Nagovoril ga je najprej župan, čuje! po nemško; smejejo se mu zaradi tega celo Italijani, za njim nagovoril ga je tuk. vojaški poveljni general Schmitz; odgovoril je obema, da je hrabra vojska največ pripomogla k zmagi. — Po nagovoru in odgovoru postal se je Filipovič z velikim spremstvom peš v „Hotel Delorme“ na velikem trgu; ljudstvo pa ga je pozdravljalo se „Živio in Evviva Filipovič“. — Moč jako resnega lica bil je ginjen in se je prijazno zahvaljeval. Prepričan pa se je lahko pri tej priliki, da je stopil na avstrijska in slovanska tla. V Trst je bil v Miramara in v Lloydovem atenu; deneš ob 7. uri zjutraj pa je odšel. Na kolodvoru ga je sopen ljudstvo pozdravljalo.

To je istot popis dveh ljudskih demonstracij proti lahonom, ki so toliko časa nagajali s petardami itd.; zdaj pa molče kakor..... — Zdaj je čas, da se začnejo gibati tudi Slovani v Trstu in če Bog dade, ne bodo pustili prilike; na vladi pa je spoznanje in dosledno ravnanje.

Politični pregled.

Delegacijske obravnave so prenehale, a ker niste delegaciji avstrijska in ogrska složni gledé budgeta, posebno kolikor zadeva vojaške potrebsčine, bo treba, da se obe skupaj snideji in glasujeta, kar se zgodi tiho in brez razprave. Grof Andrassy je moral posebno v avstrijski delegaciji grenke požirati in jako teško mu je bilo, zagovarjati se, ko so se ga lotili najodličnejši matadorji ustavoverne stranke z Herbstom na čelu. Poročilo budgetnega odseka obsega najhujo zatožbo in obsodbo, kakoršna more zadeti ministra zvananjih opravil. Ustavoverni delegati so govorili v istem zmislu; obdolževali so grofa Andrassyja, da je parlamenta zapeljal in državo zapletel v nevarna in draga započetja; s kratka, pokazalo se je jasno, da so vse niti mej Andrassyjem in ustavoverci pretrgane. Ustavoverna stranka ne mara biti več vladna stranka, dokler je Andrassy na vladnem krmilu. „Zakaj je ne pusté, ko hoče iti, praša „Osten“ in zakaj ne nadomestijo uže tako odpuščenega ministerstva Auersperga z ministerstvom onih strank, na katerih podporo je vladna politika omejena?“

Dunajski listi so v zadnjem času marsikaj ugibali o novem ministerstvu in „Wiener Tagblatt“ je bil uže priobčil cel imenik, na katerem je figuriral grof Coronini kot ministerski predsednik, De Pretis kot finančni minister, Stremajer tudi kot to, kar je zdaj, prof. Sues kot minister trgovstva itd. Dasi si želimo našega neutrudljivega, za blagor dežele in države iskreno vnetega državnega poslanca na vrhuncu avstrijskega dostojanstva, moramo vendar odkritosrčno obstati, da bi ga v taki družbi ne videli radi v ministerstvu — naj je uže prehodno ali stalno. Povej mi, s kom občuješ in povem ti, kdo si, pravi star pregovor — in v tem slučaju bi nikakor ne maré, da se uresniči.

10. t. m. se je zopet začelo državno zborovanje na Dunaji. Poslanska zbornica je po predlogu poslanca dr. Grossa volila odbor 18 udov, ki bo pretresal Berlinsko pogodbo. Tudi ministri so glasovali za predlog. — Poslanca Coronini in Dubsky sta izstopila iz kluba starih naprednjakov. — Da bodo Herbstovci v državnem zboru zaradi zasedanja Bosne in Hercegovine zopet vse žile napeli zoper grofa Andrassyja, o tem ni dvomiti; a najverjetnejše je vendar, da bode končno vse v vladnem zmislu sprejeto in zahvaljeno. V tej sodbi nas potrjujejo skoro vse dosedanje skušnje z ustavoverci: kedarkoli so se še žilili zoper vlado, vsakrat jim je proti koncu sape zmanjkalo, da so na vse zadnje vendar še vladni zastopniki se zadnje besedo zmagali. Tu se nehoté spominjamo Auerspergovega umazanega perila v Graški „Tagespost“. Naj bo kakor hoče, to je gotovo, da ustavoverna stranka propada in da bo imel dosledno po prihodnjih volitvah naš državni zbor drugačno lice od sedanjega.

Fem. baron Filipovič je bil na svojem potovanji iz Bosne skozi Dalmacijo in Trst na Dunaj povsod sijajno sprejet. V Kotoru je rekel neke deputaciji, da bode Avstrija obdržala Bosno in Hercegovino, ki je z našo krvjo pridobljena. O sprejemu v Trstu poroča naš Tržaški dopisnik. V Pragi delajo za sprejem slavnega vojskovodje velikanske priprave.

Bosenska deputacija, katera je prišla poklonit se cesarju v Pešt, obsega cvet naroda različnih ver: dostojanstvenike katoliške in pravoslavne, naj čnejše begove mohamedanske.

Ogri so dobili novo ministerstvo, katerega je predsednik Tisza; a ni skoro verjetno, da bi se mogel dolgo ohraniti na krmilu, ker se njegovi nazori zaradi Bosenske okupacije ne ujemajo z ogersko državnozbornsko večino. Novo ministerstvo šteje samo dva nova uda, grofa Szaparyja (finance) in barona Keményja za trgovino, oba sta bolj konservativna.

Iz Peterburga se poroča 10. t. m. Včeraj je car pri obedu na čast vitezom Jurijevega reda napil nemškemu cesarju Viljemu, kot najstarejšemu vitezu tega reda; imenoval ga je svojega prijatelja, ki najbolje pozna in čisla junštvo ruske armade.

V Peterburgu je napravil slavjanski komitet slavnost na čast srbskemu ministru narodne prosvete, Alimpiju Vasiljeviču. Navzočna sta bila tudi slavno znani general Černjajev in hercegovski ustaški vodja Ljubobratič. Černjajev je pri tej priliki v dolgem govoru naglašal, opirajoč se na izkušnja minolih vojnih let, tesno sorodstvo in celokupnost velike slovanske narodnostne družine; dalje je govoril o napredku slovanske ideje, ki napreduje v kljub vsemu nasprotnemu delovanju. Tudi srbski minister narodne prosvete je razvijal idejo združenja svobodnih slovanskih narodov. Najprej pa, je dejal, morajo biti duševno edini in da se to doseže, morajo imeti skupni vednostni jezik.

Nemški cesar se je 7. t. m. vrnil v svoje glavno mesto, kder ga je ljudstvo z navdušenim veseljem sprejelo. Ko je odgovarjal na pozdrav deputacije mestnega zastopa, rekel je mej drugim, da treba v postavah izdatnih sprememb. „Do dobrega je dokazano, da je v Evropi na široko raztegnjena zaroča z namenom: s sveta spraviti vse vladajoče glave. To je znamenje, da manjka vere, in tega je kriva odgoja mladine. Ta odgoja mora sloiniti na veliko bolj trdni in globoki verski podlagi in v tem obziru je še šolami pri nas slabo, treba jih bo preuravnati v bolj verske šole.“ Tedaj je odklenkalo strastnemu „Kulturkampfu“.

V Carigradu vohajo zopet nove zarote zoper življenje sultanovo. Vsled tega je izpojen Mahmud Damad, kot dozdevni načelnik zarote, in mnogo dostojanstvenikov je zaprtih — mej njimi tudi Sceik-ul-Islam.

O afgansko-angleški vojski ni prav zanesljivih poročil, vendar je verjetno, da Angličji do zdaj še uspešno napredujejo. Vest, ka-

tero so nekateri časniki priobčili, da je emir ubežal v Turkestan, se ni obistinila.

Razne vesti.

Bela Gorica. Uže pretekli petek ponoči so se bile strehe našega mesta z belim pajčolanom ogrnile, a odeja je bila za zimo preslaba; — nebo nam je v noči od srede do četrta debelejšo priskrbelo in danes je avstrijska Nizza uže taka, da bi skoro lahko beli Ljubljani konkurencijo delala. Sinoči se je nebo zvedrilo; po noči je sneg zmrznil in zdaj, v petek jutro, ko to pišemo, se pri temperaturi 40 R. zopet sivi oblaki nabirajo ter nam obetajo drugo pomnoženo izdajo svojih „Fliegende Blätter“.

Iz Nabrežine se nam piše 12 t. m.

Poveljnik Filipovič pripeljal se je z brzovlakom iz Tersta na Nabrežinsko postajo danes jutro ob 7. uri 15 minut, kjer je bil od našega županstva, staršinstva in verlih pevcev s cesarski narodno zastavo v roci mej gromovitim pokanjem možnarjev navdušeno nazdravljen. Ubrano petje cesarske in drugih narodnih pesnij je popotnike kar osupnilo. Za vsakim popevanim komadom sledili so trikratni živio-klici.

Blagi gospod je bil tako ginjen, da se je zahvalil v našem milem jeziku. Po petih minutah zapustil nas je prevzvišeni poveljnik mej živio-klici i pokanjem topičev.

Mili darovi: Č. gosp. B. Grča vikar v Čepovanu 3 gold.; nabrane za vbogo družine rezervistov.

† Matija Mesic, prvi rektor hrvatskega vseučilišča, slavnj povestničar, značajni rodoljub, umrl je v Zagrebu 53 let star 5. dne tek. meseca po dolgi boleznj. Pogreb je bil velikansk. Na grobu je govoril prorektor dr. Vojnovič krasen govor in velika množica pričujočih klicala je blagemu rajnkemu v grob „Slava!“

Rusko šolstvo. Francoška vlada je podolila ruskemu ministru narodne prosvete (poduka) grofu Tolstemu častni naslov „Officier de l'Instruction Publique de France“ in car mu je dovolil, nositi znamenja tega naslova.

To odlikovanje si je pridobil za rusko šolstvo neumorno delujoči minister na Pariški razstavi, na kateri je bil oddele njegovega ministerstva izvrstno zastopan. Kakor se St. N. iz Rusije piše, je posebno opozorovala gledalce karta učnih zavodov v Rusiji do leta 1866, v katerem je grof D. A. Tolstoj postal minister narodne prosvete, in ustanovnih učilišč potem do tekočega leta. Zapadna Evropa si nij mogla misliti, da bi bilo mogoče osnovati v 10 letih ne desetine, ampak stotine taci učnih zavodov, kakoršni so gimnazije, progimnazije in realke, ter dati jim osobni sostav načelnikov, profesorjev in učiteljev, kateri bi zadostovali zahtevam časa, da bi na ta način ta množina raznih šol začela živeti svoje, trdvo življenje. A da je to vendar le mogoče, dokazale so očito naloge, rešene v raznih krajih Rusije, naloge raznih učencev, razne starosti, razne stroke.

Budget našega ministerstva narodne prosvete za letošnje leto bil je 15.971.289 r. sr. Po spravkah storjenih do pariške razstave, imeli smo v začetku letošnje spomladi: 8 univerz, brez finlandske s finskim in švedskim učnim jezikom, s 5.629 dijakov — 588 filologov in historikov, 622 matematikov, 550 fizikov; 1.629 juristov; 2.130 medicinarjev in 30 orijentalistov. Univerz s duhovenskimi fakultetami pri nas nij, a zato imamo še 4 duhovenske akademije posebej, to se ve, da so vse pravoslavne, državnega veroispovedanja. Gimnazij in progimnazij bilo je 195 s 50.701 učenci, razen 53 šestoklasnih duhovenskih seminarij s 12.227 učencev. V teh seminarijih je uk skoraj ravno tak, kakor v gimnazijah, samo stare jezike nekoliko slabše uče, in grško izgovarjajo po rejhlinski. Iz VI. razreda učenci gredo ali v semenišče ali, če hočejo na univerzo, pristopijo v gimnazijo, ali, privatirajo do VIII. kl. gimnazije, a potem delajo maturo v gimnaziji. Realnih učiteljev bilo je 56 z 10.888 učencev, razen 19 vojaških gimnazij. Ženskih gimnazij in progimnazij 223 s. 34.878 učenk, razen onih, ki spadajo k IV. oddelu ministerstva dvora. Izglednih šol in učiteljskih seminarij 68 s. 4.968 učencev, razen 10 podobnih učilišč, katera pa ne spadajo pod ministerstvo narodne prosvete. Naposlednjič število narodnih šol, katere rastejo kakor gobe, bilo je 25.496 s 1.074.459 šolarjev.

Gimnazijski ravnatelj zaprt. V Rzeszovu so preteklo saboto zaprli ravnatelja tamkajšnega c. k. gimnazija, Karola Sobieski-ja, ker si je po nezvestobi prisvojil znamenito svoto 12000 gl; ki se je na šolninah in drugih za šolske namene prijetih denarjih v ravnateljski denarnici nabrala. Uže dalje časa poprej se šumeli po mestu, da Sobieski ne vtegne imeti čistih rok; vendar ni hotel tega nihče prav verjeti, ker je bil ravnatelj v obče jako čislana oseba. A ko je hotel okrajni glavar Baden pred 14 dnevi šolsko denarnico pregledati, obstal je Sobieski, da je celi znesek za se porabil. Okrajni glavar je poročal

o tem deželnemu šolskemu svetu, vendar pa ni nikdo podal ovadbe kazenski sodnji, ker se je bilo nadejati, da bodo prijatelji in znanci porabljen znesek nabrali in založili. V resnici se je po tem načinu že nabralo 6000 gl. Toda po goli naključji je kazenska oblast zvedela zločin, vsled česar je moral v Rzeszovu bivajoči zastopnik državnega pravdnštva svojo dolžnost spoštovati. V ta namen je povabil Sobieski-ja v svoj urad in ko je ta ves zgreven svojo krivdo razkril, denil ga je v zapor.

Obravnava pred porotniki. Dne 5. in 6. decembra se je vršila obravnava proti Antonu Vogriču zastran razširjenja ponarejenih bankovcev. — Predsedoval je ob ravni c. k. okrožne sodnije proda P. Šbiš; sodnika: c. k. dež. svetovalec Brussich, c. k. pristav Tominz. Tožitelj: državnega pravdnika namestnik Canevari in zagovornik: dr. Bizzaro.

Anton Vogrič r. Ivana, imenovan Blažev, rojen in bivač v Klastri, v slovenski Benečiji, 48 leten, oženjen, že kaznovan, je tožen:

a. da je dogovorno s katerim ponarejevalcem, skrivim ali deležnikom v javno občevarje spravil bankovec za 10 gl., katerega je Josip Podreka iz Skrutega v porazumu z Vogričem dne 18. februarja 1871 izročil v Vidmu Antonu Martinuzzi-ju,

b. da je dogovorno s katerim ponarejevalcem, skrivim ali deležnikom skušal dne 10. marca 1871 po Martinuzzi-ju v Vidmu v javni promet spraviti 10 bankovcev po 10 gl., pri kateri nameri je bil pa zasačen in v zapor djan,

c. da je v dobi od drugega poluleta 1875 do konca l. 1876 večkrat pregovarjal Valentina Veliščika iz Podreke, naj bi sprejel 100 bankovcev po 1 gl. za vrednost 400/0 in si tako izplačal neki dolg; in d. da je dne 14. julija 1877 skušal pregovoriti Jožefa Kodermaca iz Starega mesta (Cividale), da bi nosil vsak mesec nekemu neznanemu judu v Trst po 2000 gl. ponarejenih avstrijskih bankovcev.

Porotniki so soglasno potrdili vsa štiri glavna vprašanja, ki jim jih je sodnija predložila, vsled tega je bil Vogrič krivega spoznan, da se je deležil, skušal deležiti in druge k vdeležbi ponarejanja bankovcev zapeljal. Sodnija ga je obsodila na osem let teške, poostrene ječe.

Vabilo k veselici, katero napravi „Društvo Edinost“ v Ajdovščini dne 15. dec. 1878 v svojih prostorih. Program: Petje. Deklamacija. Igra: „Stara mesto mlade“. Tombola. Začetek točno ob 7. uri zvečer. Vstopnina k igri 20 kr.; sedež 10 kr. Vstopnice se dobivajo le proti izkazu tega vabila. Odbor.

Vojska na Turškem od leta 1875. To času primerno knjigo je za priprosto ljudstvo v prav domačem jeziku po najboljših virih in poročilih spisal znani slovenski pisatelj Jakob Aléšovec.

Knjižica obsega:

1. Popis Bosne in Hercegovine, njenih prebivalcev in razmere pred ustajo l. 1875; 2. ustajo turških kristjanov; 3. vojsko Srbov in Crnogorcev s Turki; 4. vojsko Rusov s Turki; 5. zasedbo Bosne in Hercegovine po avstrijski armadi. Knjižica s 5 podobami vred velja le 50 kr., po pošti poslana 55 kr., trdo vezana 60 kr.; kdor pošlje pa skupno za 10 iztisov denar, dobi eno knjižico po vrhu.

„Slavjanski almanah.“ Redakcijski odbor za slavjanski almanah, ki ga bodo izdali že bodočega januarja dunajski slavjanski visokošolci, daje na znanje, da je obrok za dopošiljanje spisov i za naročevanje le do konca decembra tega leta trajajoč. Almanah bode obširen. Obsegal bode nad 20 tiskanih pol i sicer spise i poezije v sedem slavjanskih narečjih. Poljaci so se, kar je škoda, koj skraja poduzetju odtegnili opravičevaje se, da za nje nij oportuni čas, a pristopili so Bolgari. Tvarine poslali so pisatelji raznih slav. narodnostij, posebno Čehi, Rusi, Slovaci, Slovenci, mej katerimi odlikujejo se mej družimi najspretnejša peresa. Kedor se še nij naročil, naj se podviza. Kajti naročniki i podporniki našli bodo se v almanahu. Almanah velja za naročnike s predplato 1 gl. 20 nov., pozneje 1 gl. 60 kr. Naroča se pod naslovom: Todor vitez Stefanovič—Vilovski, Wien Neubau, Burggasse N.o 24.

Plevna pala. Iz Boveca smo prijeli 10. t. m. sledeči telegram: Danes leto je Plevna pala, padec je Bovec pretresel, turkofile je božjast zlomila; mlada čitalnica se je kot juterna zarja zasvetila.

Bovški narodnjaki.

Milodarnost. Društvu goriških gospá za pri-skrbljevanje gorke hrane tukajšnjim revežem so darovale: gospa Marija baronovka Steininger 10 gold. — gospa Amalija pl. Naef 10 gold. — gospa baronovka Bonar 40 gld.

Pogozdna deklica. Iz Trentina se poroča 4. t. m., da so v jedno uro oddaljenem gozdu delavci našli neko stvar in ujeli, o katerej se nij takoj vedelo, je-li to clovek ali zival. Pokazalo se je, da je mlada ženska oseba, popolnem divja. Govoriti ne zna nič. Do zdaj se nij moglo izvedeti, kdo da je, a u-

giba se, da je kakova zločinka, ki je od strahu pred kaznijo zblaznela in ubegla v gozd, kjer je morala uže več let živeti. Odpeljali so jo v deželno bolnico.

Velik tat. Rotšild je bil poslal pred kratkim zlata za 1 1/2 milijona v Bordeaux, da bi se tam v državnej denarnici cekini naredili. Vodja denarnice, Delebecque pak je veliko zlata za sebe porabil. Zarad tega so ga zaprli.

Plače amerikanskih novinarjev. Urednik „N. J. Suna“ ima 12.000, urednik „Tribune“ isto toliko tolarjev na leto. Charles Nordhoff piše samo sem in tja kak političen spis v „Heraldu“, za to dobiva 10.000 tolarjev. Hascal, urednik „Boston Herald“ dobiva 10.000 tolarjev. Henry Waterson dobiva za so-uredništvo časopisa „Sonisville Courier Journala“ 7500, a urednik „Chig. Timesa“ 6000 tolarjev. George W. Curtis za uredovanje „Hapers Weekelys-a“ dobiva 10.000 tolarjev. — Pri nas je to pač drugače.

Miroslav Hubmajer. Iz hercegovskega in bosenskega vstanka znani Miroslav Hubmajer je odpovedal pretekli teden svojo stavsko službo „Narodnj tiskarni“ v Ljubljani, in odšel zopet v boj na jug, v Macedonijo k bolgarskim vstašem, ki so ga klicali.

Javna zahvala.

Iskreno se zahvaljujem vsem prijateljem in znan-cem, ki so k grenki zgubi moje nepozabljive matere skazali z udeležanjem pri sprevodu meni svojo so-čutje, rajnki pa zadnjo čast.

V Tolminu dne 7. decembra 1878.

MARIJA FRANKO.

Dunajska borza.

	13 dec.
Enotni drž. dolg v bankovcih	61 gl. 80 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	62 „ 80 „
Zlata renta	72 „ 50 „
1860 drž. posojilo	113 „ — „
Akcije narodne banke	786 „ — „
Kreditne akcije	230 „ 25 „
London	116 „ 95 „
Srebro	100 „ — „
Napol.	9 „ 35 „
C. kr. cekini	5 „ 58 „
Državne marke	

Marko Wir empfehlen geschäft.

als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenmäntel,
Wagendecken (Plachen), Bettenlagen, Zelstoffe

der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne

in Wien, Neubau, Zollergasse 2.

Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

Naznanjam,

da sem svojo pisarnico preložil v I. nadstropje Tominz-ove hiše na trgu prestolne cerkve šte. 29.

Anton Ersettig, inženijer.

Javna izjava.

Ker je sklenjeno, da bode prva Dunajska med-narodna eksportacija blaga likvidirala, razprodajo se sledeče krasne stvari za samih 5 gld. 40 kr. in sicer:

1 dobra Pariška brontena-ura z belo, emailirano ci-frenico; da pojde točno, garantira se eno leto.	1 lep album za fotografi-je, zlato obrezo za 50 fo-tografij.
1 kristalna, sladkornica ali posoda za surovo maslo s potrebnim fino pripravo.	1 Gentleman — zavoj za smedke, jako praktičen.
2 lični salonski cvetlični vaz, s 6 zlato-okinčanimi podobami.	1 samovár za čaj, najboljše konstrukcije.
1 bronteno-ulita pisna priprava, predstavljajoča škrala s peresnikom.	1 orijent. krasna kaseta, lep dar za dame.
1 čedna petrolna lampas kroglo in zavarnikom.	10 finih jeklorisov, kopij slavni slikarjev.

Vse te stvari se prav sposobijo za darila in stanejo skupaj samo 5 gl. 40 kr.

Wiener Export-Geschäft
I. Elisabethstrasse N. 6
Pošilja se proti poštni predplači ali da se denar dopošlje.

VAŽNO OZNANILLO DRUŽINAM.

Zmleta kava raznih sort iz
tvornice za sirto in zmleto kavo
v Tržiči (Monfalconi).

Dobiva se v prodajalnici za dišavino (drogheriji) gosp. ANTONA MAZZOLI-ja v gosposki ulici v Gorici, kot zastop-nika in glavnega založnika za mesto in deželo.

Blago in cena sta taka, da je lahko razumeti obilno in naglo rasprodajo teh jako ekonomičnih izdelkov, ki se čisti in brez druge primesi rabijo; ž njimi prihranijo gospodinje mnogo, prvič, ker jim ni treba ognja, da zrnje opekajo in drugič, ker jim ne gre nič blaga v zgubo, kakor pri zrnji, katerega se blizo tre-tjina zgubi z opekanjem.

Moka fin v skatlah po 1/2 K.° 1 gl. 4 kr. Kilo
" " brez skatle " " — 94 " "
Portoriko v skatlah po 1/2 in 1/4 K. — 56 " "
" " brez skatle " " — 48 " "
Želodova kava čista po 1/4 in 1/8 K. — 22 " "

GOSTILNICO

pri

„ANGELJU“
(ANGELO D'ORO)

v Gorici

prevzel je podpisani ter zagotavlja, da bode njegova največa skerb, imeti naj-boljšo domačo, dobro kuhinjo in sploh vso natančno postrežbo v vsakem obziru. Tudi vozniki bodo vselej skrbno postre-ženi. Voditeljica gostilne ostane ROZA HAPFACHER.

Priporoča se uljudno

Mihael Bras.

Važno oznanilo.

S pomočjo slavnoznanega prahu Iwells zamore si vsakdo v nekaterih minutih, in ne da bi se motil z umetno zloženimi stroji, napravljati PIVO, odlično po svojem okusu in po zdravstvenih lastnostih in nič niže od onih piv, ki se narejajo v Čaveni, na Dunaji, na Bavarskem, in sicer prav po ceni, kajti liter stane, če se vsi stroški vračunijo, samo 14 centezimov.

Navadna cena zaboja za 125 litrov 8 gld.

" " " " 60 " 3 "

" " " " 30 " 2 "

(Prosto poštnine v vsej Italiji in Avstriji.)

V vsakem zaboju je prav razumljiv poduk, kako se ima ravnati, kar je tako lahko, da se ni mogoče zmotiti.

Naročuje se pri

G. Perino in Coggiola (Italia).